

In memoriam

Mr. sc. MARTIN MODRUŠAN (1935.-2007.)

Dana 4. srpnja 2007. godine iznenada nas je napustio naš cijenjeni kolega i prijatelj, arhivski savjetnik u miru, mr. sc. Martin Modrušan.

Rođen je 28. svibnja 1935. godine u Modrušanima kod Žminja, od majke Marije rođene Roža i oca Ivana, kao osmi od ukupno dvanaestero braće i sestara. Školovanje započinje u rodnim Modrušanima za vrijeme talijanske okupacije, što mu pričinja velike poteškoće zbog nepoznavanja talijanskog jezika kojim se u obitelji nisu služili, kao ni u njegovom rodnom mjestu.

Nastavak školovanja slijedi po završetku rata 1945. godine, ovaj put na hrvatskom jeziku. Nakon što je završio osnovnu školu 1948. godine, upisuje se u Hrvatsku klasičnu gimnaziju u Pazinu. Kad je ta Gimnazija 1952. godine izgubila pravo javnosti, odlazi iz Pazina te školovanje nastavlja u Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, gdje dobrotom grkokatoličke zajednice u Zagrebu biva primljen na stan i hranu u njihovo sjemenište u Ćirilometodskoj ulici. Iz tih vremena potječe i dugogodišnje prisno prijateljstvo sa zagrebačkim grkokatolicima koji su ga pjevanjem i molitvama pratili do posljednjeg počivališta.

Po završetku Klasične gimnazije upisuje X. romansku grupu jezika: francuski, talijanski i latinski, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Za vrijeme studija odlazi na godinu dana u Francusku gdje, kao radnik u brodogradilištu, usavršava znanje govornog francuskog jezika.

Nakon što je stekao diplomu profesora francuskog jezika vraća se u rodnu Istru i zapošljava se na godinu dana u Osnovnoj školi *Vladimir Gortan* u Žminju, a po odsluženju vojnog roka u Osnovnoj školi u Kanfanaru.

Povratak u Zagreb uslijedio je 1965. godine, gdje se 16. prosinca iste godine zapošljava u Arhivu Hrvatske u kojem radi do odlaska u mirovinu 2000. godine. Kroz to vrijeme obnašao je različite dužnosti, od mlađeg arhivista u Odsjeku za starije arhivsko gradivo preko informatora u korisničkoj službi, do voditelja Središnjeg laboratorija za mikrografiju, reprografiju i fotografiju te Mikroteke Hrvatskoga državnog arhiva, s kojeg mjesta je i umirovljen. Permanentno obrazovanje i praćenje struke, osobito sigurnosnog i zaštitnog snimanja arhivskoga gradiva, omogućilo mu je postizanje visokih zvanja i priznanja u znanosti, posebno arhivistici, koja mu nije bila samo posao već i ljubav, što ne jenjava ni odlaskom u mirovinu.

Poslijediplomski studij iz područja informacijskih znanosti završio je 1984. godine obranom rada *Sigurnosno mikrofilmiranje u arhivima s posebnim osvrtom na arhive u SR Hrvatskoj*, a zvanje arhivskoga savjetnika dodijeljeno mu je temeljem stotinjak objavljenih radova iz arhivske struke. Također ga je i Ministarstvo znanosti, tehnologije i informatike 1991. godine upisalo kao istraživača u svoj registar, u znanstveno istraživačkom zvanju znanstvenog asistenta u području informacijske znanosti.

Stečena znanja Martin je primjenjivao na projektima sigurnosnog i zaštitnog snimanja arhivskoga gradiva, a osobite rezultate postigao je na projektu snimanja crkvenih matičnih knjiga, popisa duša i crkvenih spomenica. Milijuni mikrosnimaka i desetine tisuća snimljenih matica svjedoče o njegovom predanom radu na zaštiti hrvatske pisane baštine. Osobito je to bilo izraženo za vrijeme Domovinskoga rata kada je, ne vodeći računa o ratnim opasnostima, hitao po župnim i matičnim uredima kako bi spasio od uništenja temeljne isprave o postojnosti protjeranog naroda s ratom zahvaćenih područja.

Ovakav predan rad i skrb za zaštitu arhivskoga gradiva nije ostao nezapažen ni u uredu Predsjednika Republike koji mu je dodijelio odličje reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića.

Poznavanje latinskog jezika i glagoljice te znanje talijanskog i drugih jezika na kojima su kroz različita razdoblja vodene crkvene matice, omogućilo mu je i istraživačke pothvate unutar genealoških projekata.

Urođena komunikativnost i znanje živih stranih jezika omogućili su mu kontakte s mnogim istraživačima kao i institucijama koje su se bavile genealogijom, pa je, razmjenjujući znanje i iskustva, doprinosa unapređivanju rada Središnjeg fotolaboratorija kojim je rukovodio.

Njegove nadležnosti prenosile su se i na fotolaboratorije područnih državnih arhiva kojima je pružao svesrdnu pomoć u vrijeme kada stručna literatura, oprema i odgovarajući i fotoosjetljivi materijali nisu bili dostupni kao danas. U to vrijeme Martin je bio mikrografski znalac bez čijeg je doprinosa nezamisliv razvoj suvremene reprografije u hrvatskoj arhivskoj službi.

Kad je minuo Domovinski rat, koristeći svoje poznavanje jezika i pisama, okrenuo se proučavanju matičnih knjiga i popisa duša, te se kao jedan od osnivača priključio Rodoslovnom društvu *Pavao Ritter Vitezović* te *Društvu prijatelja glagoljice* u kojima je uvijek bio rado viđen i dobro primljen član.

Do kraja života ostao je pun životne radosti, s izraženim interesom za sva zbivanja u svojem okruženju. Nakon dugog radnog vijeka, kroz koji je s marom i ljubavlju obavljao poslove na zaštiti hrvatske pisane baštine, isto je nastavio raditi i nakon odlaska u zasluženu mirovinu.

Posljednji posjet Hrvatskom Državnom arhivu iskoristio je za istraživanje turopoljske prošlosti. Kao arhivar Plemenite općine Turopolje i višegodišnji predsjednik ogranka Matice hrvatske u Velikoj Gorici, sakupljao je i obrađivao gradivo o Turopolju. Turopolju u kojem je proživio najduži dio svojeg plodnog života i u kojem danas počiva.

Pišući o školovanju, radu i doprinosu arhivskoj struci Martina Modrušana, nemoguće je ne osvrnuti se i na njegove ljudske osobine koje su ga krasile i po kojima će ostati u sjećanju svim svojim suradnicima i prijateljima. Neposredan u komunikaciji, iskren i pun suosjećanja, uvijek je bio pri ruci kad je trebalo pomagati.

Ispraćaj na Velikogoričkom groblju 9. srpnja 2007. godine potvrda je svega ovdje iznesenog. Stotine prijatelja, suradnika i poznanika koji su se pridružili brojnoj obitelji Modrušan, sa žalošću su, ali ne i beznađem, izrekli posljednje zbogom.

Zvonimir Baričević